

Processkrift B

Til
Østre Landsret, 24. afdeling

I sag nr. B-3448-14:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.

(v/advokat Christian Harlang)

mod

Forsvarsministeriet
(Kammeradvokaten,
v/advokat Peter Biering)

Under henvisning til ovenstående sag fremlægger Forsvarsministeriet hermed følgende yderligere bilag:

1. SKRIVELSE AF 28. NOVEMBER 2004 FRA DE DANSKE STYRKER I IRAK – VURDERING AF SITUATIONEN DA BG/DANCON/IRAK UGE 48, 22. – 28. NOV 2004

Skrivelse af 28. november 2004 fra de danske styrker i Irak til Hærens Operative Kommando, "Vurdering af situationen ved DA BG/DANCON/IRAK uge 48, 22. – 28. NOV 2004", fremlægges som **Bilag BW**.

Forsvarsministeriet har i forbindelse med forberedelsen af delhovedforhandlingen foretaget fornyede søgninger i Forsvarets arkiver, hvilket har resulteret i dette yderligere dokument, som omhandler forløbet i forbindelse med Operation Green Desert.

Dokumentet understøtter Forsvarsministeriets tidligere redegørelse for de faktiske omstændigheder i forbindelse med Operation Green Desert, jf. svarskriftet, s. 17-19, og stemmer overens med oplysningerne i de øvrige fremlagte militære dokumenter.

2. HOK-SKRIVELSE AF 6. DECEMBER 2004 "SÆRLIG HÆNDELSE, 1. MELDING VEDR. AVISANKLAGER MOD DANSKE STYRKER I IRAQ FOR ANVENDELSE AF TORTUR"

HOK-skrivelse af 6. december 2004 "Særlig hændelse, 1. melding vedr. avisanklager mod danske styrker i Iraq for anvendelse af tortur", der af sagsøgerne er fremlagt i uddrag som bilag 1B(7), fremlægges hermed i en fuld og afklassificeret version som **Bilag BX**.

Dokumentet understøtter Forsvarsministeriets redegørelse for de faktiske omstændigheder, jf. svarskriftet, s. 17-19, og stemmer overens med oplysningerne i de øvrige fremlagte militære dokumenter.

3. FKO-SKRIVELSE, "NOTAT I FORBINDELSE MED TORTURBESKYLDNINGER MOD DEN DANSKE BATALJON I IRAK DEN 25. NOVEMBER 2004" AF 8. DECEMBER 2004

FKO-skrivelse af 8. december 2004 "Notat i forbindelse med torturbeskyldninger mod den danske bataljon i Irak den 25. november 2004" fremlægges som **Bilag BY**.

Forsvarsministeriet har i forbindelse med forberedelsen af delhovedforhandlingen foretaget fornyede søgninger i Forsvarets arkiver, hvilket har resulteret i dette yderligere dokument, som omhandler forløbet i forbindelse med Operation Green Desert.

Dokumentet understøtter Forsvarsministeriets tidligere redegørelse for de faktiske omstændigheder, jf. svarskriftet, s. 17-19, og stemmer overens med oplysningerne i de øvrige fremlagte militære dokumenter.

4. CLAIM FORM FOR JUDICIAL REVIEW AF 8. DECEMBER 2011

Kravbrev ("Claim form for Judicial Review") dateret 8. december 2011 fremlægges i uddrag som **Bilag BZ**.

Forsvarsministeriet har fra det britiske forsvarsministerium modtaget kopi af kravbrevet, hvorved to irakiske statsborgere, _____ og _____, har rejst krav mod det britiske forsvarsministerium ved den britiske High Court of Justice Administrative Court.

Kravbrevet omhandler påstande om det britiske forsvarsministeriums ansvar for ulovlig overdragelse af sagsøgerne til de irakiske myndigheder i forbindelse med Operation Green Desert den 25. november 2004.

Af kravbrevet, s. 15, fremgår, at der forud for sagsanlægget i december 2011 har været indledt en proces under den britiske "pre-action protocol for judicial review", allerede i januar 2011.

Idet oplysningerne om sagsøgerne i kravbrevet stemmer overens med oplysningerne på sagsøger 1 og sagsøger 9 i denne sag (navn, fødselsdato, bopæl mv.), jf. det fremlagte støttebilag A, jf. de fremlagte pas (bilag 1B(27) og 1B26.1), fuldmagter (bilag 3 og 26) samt "medical reports" (bilag 29 og 1B(37)), understøtter kravbrevet, at sagsøger 1 og 9 senest i januar 2011, forud for sagsanlægget mod Forsvarsministeriet den 19. september 2011, har rejst krav mod det britiske forsvarsministerium.

5. SPØRGSMÅL OG SVAR TIL FOLKETINGET

Til yderligere belysning af regeringens redegørelse for de faktiske omstændigheder i forbindelse med Operation Green Desert samt spørgsmålet om forældelse og undersøgelsespligt, benytter Forsvarsministeriet samtidig hermed lejligheden til at fremlægge et relevant udvalg af spørgsmål og svar til Folketinget, herunder samrådsspørgsmål og talepapirer, i perioden fra operationen og frem til dato.

Dokumenterne kan opdeles tematisk under fire hovedoverskrifter: Operation Green Desert, forældelse, EMRK og jurisdiktion og EMRK og undersøgelsespligt, og fremlægges i det følgende i kronologisk orden:

5.1 Operation Green Desert

- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1316 (2004): "Vil ministeren oversætte og oversende artiklen fra Al-Manarah, hvori danske soldater anklages for at have et medansvar for tortur." (**Bilag BÆ**). Dette bilag viser, at sagsøger 14 og 15 umiddelbart efter Operation Green Desert har givet interview til den irakiske avis "Al-Manarah".
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1322 (2004): "Vil ministeren oplyse, hvornår auditørundersøgelsen af eventuelle overgreb på irakiske tilbageholdte i Camp Eden forventes afsluttet?" (**Bilag BØ**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1317 (2004): "Vil ministeren undersøge om tilbageholdte irakere, der blev tilbageholdt i forbindelse med den militære operation i den 25. november d.å. blev tortureret eller på anden måde behandlet nedværdigende af irakiske styrker eller andre repræsentanter for de irakiske myndigheder?" (**Bilag BÅ**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1462 (2004): "Vil det få konsekvenser af nogen art for samarbejdet med de irakiske myndigheder i det område, hvor danske styrker opererer, hvis det viser sig, at anklagerne om at irakiske soldater har optrådt brutalt over for irakere, der blev tilfangetaget i forbindelse med operation Green Desert, er korrekte" (**Bilag CA**),
- Samrådsspørgsmål F, G og H (2012) til Forsvarsministeren samt Forsvarsministerens talesedler af 20. november 2012 til Forsvarsudvalgets spørgsmål F, G og H (**Bilag CB**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 39 (2012) "Ministeren bedes redegøre for, om Forsvarsministeriet eller Forsvarskommandoen er i besiddelse af flere film fra Operation Green Dessert" (**Bilag CC**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 43 og 44 (2013): "Ministeren bedes redegøre for, om Danmark havde ansvaret for Operation Green Dessert samt hvem der havde ansvaret for tilbageholdte i forbindelse med operationen" hhv. "Ministeren bedes redegøre for, om de danske styrker havde ansvaret for sikkerheden i området hvor Operation Green Dessert fandt sted" (**Bilag CD**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 399 (2012): "... Kan forsvarsministeren oplyse definitionen på henholdsvis tilbageholdte, anholdte og internerede anvendt under operationen "Green Desert" d. 25. november 2004? Og vil ministeren i forlængelse heraf oplyse, om disse definitioner har været anderledes på tidspunkter før såvel som efter d. 25 november 2004, og i bekræftende fald årsagerne til ændringerne?" (**Bilag CE**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 806 (2013): "Hvordan mener ministeren, at en dansk overordnet i forsvaret eller en dansk militærpolitimand skal agere, hvis disse bliver kontaktet af en dansk soldat og bliver gjort opmærksom på en episode, som den danske soldat har oplevet, hvor soldaten mener, at der er tale om brud på menneskerettigheder?" (**Bilag CF**),

- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 807 (2013): "Hvis en dansk soldat udstationeret i Afghanistan oplever en episode, som han oplever som værende krænkende over for en tilfangetagen afghaner, der er i afghansk eller britisk varetægt, mener ministeren så, han har pligt til at gribe ind eller påtale forholdet til sin foresatte/overordnede?" (**Bilag CG**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 809 (2013): "Mener ministeren, at det er en overordnet i forsvaret eller en militærpolitimands pligt, hvis en soldat ønsker at anmelde et overgreb, at sikre sig, at en pågreben person bliver behandlet efter gældende regler, og har den overordnede og militærpolitimanden så pligt til at modtage soldatens anmeldelse om et muligt overgreb?" (**Bilag CH**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 239 (2013): "Ministeren bedes tilsende udvalget auditørkorpsets afhøringsrapporter vedrørende Green Desert operationen." (**Bilag CI**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 98 (2013): "Ministeren bedes redegøre for, hvilke retskilder Rules Of Engagement (ROE) hviler på?" (**Bilag CJ**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 100 (2013): "Er danske ROE normalt enslydende med alliancepartnernes ROE? Eller har hvert land sit sæt af ROE?" (**Bilag CK**),
- Forsvarsministerens taleseddel til FOU samrådsspørgsmål AC vedr. operation Green Desert i Irak i 2004 og Post Action Report af 29. november 2004 (2013): (**Bilag CL**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 281 (2013): "Den 23. maj 2013 udtalte forsvarschefen sig til TV2 News om forholdene vedrørende videoptagelser under operation Green Desert. Hvorfor sag de forsvarschefen, at det kun var overvejen-
de sandsynligt, at det er danske soldater, der har optaget den offentliggjorte video-
film? Ydermere siger forsvarschefen i samme interview, at han kun har kendskab til
den ene film, men på filmen bliver der filmet direkte på et andet kamera. Giver det ik-
ke en sandsynlighed for, at der er i hvert fald en film mere fra operationen?" (**Bilag
CM**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 282 (2013): "Hvorfor skriver for-
svarschefen i sit følgebrev den 22. maj 2013 (side 2) til redegørelsen, at det ikke var
planlagt, at videoptage operationen, når arbejdsgruppen på side 19 i redegørelsen
konkluderer, at der blev oprettet Combat Camera Teams specielt til Green Desert
operationen, jf. forsvarschefens redegørelse af 14. maj 2013?" (**Bilag CN**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 283(2013): "Burde Forsvarskom-
mandoen og HOK ikke være orienteret, hvis der bliver lavet lokale direktiver/planer
for at videoptage operationer, jf. forsvarschefens redegørelse af 14. maj 2013? [...]
Ministeren bedes derfor redegøre for, hvorfor ledelsen af operationen har udtalt, at
der ikke blev optaget video under operationen, jf. forsvarschefens redegørelse af 14.
maj 2013." (**Bilag CO**),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 288 (2013): "Ministeren bedes rede-
gøre for, hvordan HOK har undersøgt, hvorfor chefen for DANCON Irak hold. 4 afvi-

ser at have kendskab til, at danske soldater bevidnede hårdhændet behandling af tilbageholdte under operation Green Desert." (**Bilag CP**).

- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 290 (2013): "Ministeren bedes oplyse, hvilke sanktioner der er foretaget mod de soldater, der formodedes at have foretaget private optagelser af tilbageholdte under operation Green Desert, jf. side 10 i redegørelsen, da dette strider mod The Law of Armed Conflict, jf. Forsvarschefens redegørelse af 14. maj 2013." (**Bilag CO**).
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 326 (2013): "Ministeren bedes redegøre for, hvorfor en så stor militær operation som Green Desert blev iværksat på baggrund af en enkelt kilde med lav troværdighed? Der henvises til, at det vides fra Target Folderen, at oplysningerne om operationens mål kom fra en enkelt kilde (side 5, pkt. 1.4 "The targets have been reported by only. [overstreget] and can not as yet be confirmed by other sources") og fra Post Operation Report'en, at denne kilde var bedømt til at have den mest usikre grad af troværdighed (pkt 2.1 "As such the, information was difficult to evaluate and was assessed to be from a single source F6")." (**Bilag CR**).
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 327 (2013): "Ministeren bedes redegøre for, hvor mange af de af kilden udpegede mål for Operation Green Desert, som blev fanget eller identificeret på operationen. Der henvises til, at kilden blandt andet havde udpeget "Al Qaida operatives, Zarqawi grouping, insurgent grouping, insurgents from Fallujah, insurgent group kaled Khalid ibn ai-Walid, Izzad al Douri" samt sprængstof, propaganda med mere." (**Bilag CS**).
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 328 (2013): "HOK har hidtil angivet, at dele af Target Folderen er til fare for Rigets sikkerhed som begrundelse for at undtage den for aktindsigt. Ministeren bedes redegøre for, hvor relevant ministeren vurderer denne begrundelse i lyset af, at HOK selv har offentliggjort dokumentet." (**Bilag CT**). Den vedlagte Target Folder vedrørende Operation Green Desert af 22. november 2004 er tidligere fremlagt som bilag AH.
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 51 (2013): "Vil ministeren redegøre for, hvilken kontakt der har været mellem repræsentanter fra den danske stat og den irakiske efter den formodede mishandling?" (**Bilag CU**).

5.2 Forældelse

- Justitsministerens besvarelse af spørgsmål 336 (2013): "I forlængelse af Forsvarsudvalgets samråd med forsvarsministeren 21. juni 2013 om 23 irakeres sag mod den danske stat på baggrund af hændelser under Operation Green Desert, bedes ministeren be- eller afkræfte, at der ifølge FN's torturkomite ikke bør være forældelse i tortursager." (**Bilag CV**).
- Forsvarsministerens taleseddel til samrådsspørgsmål L (2016): "Ministeren bedes redegøre for kritikken fra FN's torturkomité med hensyn til behandlingen af de 23 tilfangetagne irakere under operation Green Desert" (**Bilag CW**).

5.3 EMRK og jurisdiktion

- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 66 (2012): "Kan ministeren bekræfte, at hverken auditørkorpset, undersøgelseskommissionen eller forsvaret selv gennem en intern undersøgelse kan opfylde de krav, der stilles til den undersøgelse, som de 11 irakere, der har anlagt sag mod Forsvarsministeriet om erstatning for tortur, har krav på i henhold til den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 3, som denne fortolkes af den Europæiske Menneskerettighedsdomstols faste praksis?" (**Bilag CX**)

5.4 EMRK og undersøgelsespligt

- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 329 (2013): "Auditør Kristian Kirk Petersen udtaler i en artikel i Berlingske den 16. april 2013, at Auditørkorpset var "kommet til en blindgyde" vedrørende John Dalby. Er ministeren ovenpå de seneste afsløringer i Dagbladet Arbejderen om Green Desert Operationen enig i, at det vil være muligt for Auditørkorpset at gå videre med sagen? Der henvises til artiklen på Berlingske's hjemmeside den 16. april 2013: "Hvor mange forklaringer kan man give og stadig blive troet?"". (**Bilag CY**)

Det bemærkes, at følgende ministersvar herudover allerede er fremlagt i sagen:

5.5 Operation Green Desert

- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 319 (2013): "På side 16 i forsvarschefens redegørelse meddeler HOK til arbejdsgruppen meddelt den 18. januar 2013), at den tidligere fremsendte konklusion (jf. redegørelsen side 15.): "Ikke på nogen måder er bekræftet af den efterfølgende gennemgang af materialer og derfor fremstår trukket vel hårdt op". Da dette er meddelt, efter videoen blev offentliggjort (18. oktober 2012) bedes ministeren redegøre for, hvordan HOK er kommet frem til den nye konklusion af operationen." (bilag AK),
- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 13 (2015): "I betragtning af statsministerens erklæring om, at hans "eneste interesse er, at vi får alt frem i den her sag" og i forlængelse af regeringsgrundlagets formulering om, "... at forhold omkring danske soldaters tilbageholdelse af personer under den danske krigsdeltagelse i henholdsvis Irak og Afghanistan allerede er tilstrækkeligt belyst", bedes ministeren lige bekræfte, at danske styrker i Irak udleverede mindst 12 fanger til de irakiske myndigheder efter sommeren 2004, hvor Irak indførte dødsstraf for også mindre forseelser." (bilag BB),

- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 34 (2015): *"Er det korrekt, som oplyst i artiklen "Database om Irakfanger er væk" i Politiken den 17. juli 2015, at en række centrale dokumenter vedr. tilbageholdelse af fanger i Irak er gået tabt, og hvad vil ministeren i bekræftende fald gøre for at genfinde dokumenterne?"* (bilag BC).

5.6 Forældelse

- Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 61 (2015): *"Agter ministeren i de nu anlagte sager om et muligt dansk ansvar for mishandling af irakiske fanger i forbindelse med Green Desert operationen i Irak at fremsætte indsigelse om forældelse, uanset om dette strider mod Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Danmarks internationale forpligtelser?"* (bilag BD).

Afslutningsvis bemærkes for god ordens skyld, at kvaliteten af de af sagsøgerne fremlagte bilag 1B(5), 1B(8) og 1B(9) i denne sag er bedre i de oprindeligt fremlagte versioner under den først anlagte sag (bilag 5, 8 og 9), hvorfor det er disse versioner, der bør anvendes til delhovedforhandlingen.

DOKUMENTER

som påberåbes:

- Bilag BW** Vurdering af situationen ved DA BG/DANCON/IRAK uge 48, 22. – 28. NOV 2004 af 28. november 2004
- Bilag BX** HOK-skrivelse, "Særlig hændelse, 1. melding vedr. avisanklager mod danske styrker i Iraq for anvendelse af tortur" af 6. december 2004
- Bilag BY** FKO-skrivelse, "Notat i forbindelse med torturbeskyldninger mod den danske bataljon i Irak den 25. november 2004" af 8. december 2004
- Bilag BZ** Udfyldt Claim form for Judicial Review af 8. december 2011 (Uddrag)
- Bilag BÆ** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1316
- Bilag BØ** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1322
- Bilag BÅ** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1317
- Bilag CA** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1462

- Bilag CB** Samrådsspørgsmål F, G og H til Forsvarsministeren samt Forsvarsministerens talesedler af 20. november 2012 til Forsvarsudvalgets spørgsmål F, G og H
- Bilag CC** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 39
- Bilag CD** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 43 og 44
- Bilag CE** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 399
- Bilag CF** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 806
- Bilag CG** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 807
- Bilag CH** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 809
- Bilag CI** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 239
- Bilag CJ** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 98
- Bilag CK** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 100
- Bilag CL** Forsvarsministerens taleseddel til samrådsspørgsmål AC
- Bilag CM** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 281
- Bilag CN** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 282
- Bilag CO** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 283
- Bilag CP** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 288
- Bilag CQ** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 290
- Bilag CR** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 326
- Bilag CS** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 327
- Bilag CT** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 328
- Bilag CU** Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 51
- Bilag CV** Justitsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 336

Bilag CW Forsvarsministerens taleseddel til samrådspørgsmål L

Bilag CX Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 66

Bilag CY Forsvarsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 329

København, den 2. maj 2016

Kammeradvokaten

v/Peter Biering

– Partner, Advokat (H)